

Trondhjemsridtet 1919 - det store Motorcykelridtet

- en styrkeprøve for mann og maskin

Løpets rute var utarbeidet av NMK's ridtmester Chr. Fougner og hans medhjelpere, og var på hele 1179,7 kilometer. Det er her viktig å ta i betraktning at lite eller ingen motorisert ferdsl krysset distansen over fjellet mellom Kristiania og Trondhjem, veiene var knapt nok egnet for motoriserte kjøretøy.

Det store motorcyklerleire Kristiania—Trondhjem.

17 måned stort. — Raset er 1179,7 km.

Trondhjem er den største byen i Norge, og har en befolkning på ca. 100 000. Det er derfor naturlig at byen har blitt et samlingspunkt for motorcyklister. Det store motorcyklerleire Kristiania—Trondhjem ble arrangert av NMK's ridtmester Chr. Fougner og hans medhjelpere. Løpet var på hele 1179,7 kilometer, og var en stor utfordring for både rytterne og maskinene. Det ble arrangert i samarbeid med den norske motorcykelklubben NMK. Løpet ble arrangert i samarbeid med den norske motorcykelklubben NMK. Løpet ble arrangert i samarbeid med den norske motorcykelklubben NMK.

For å bedre kunne forstå den fulle betydningen av det første Trondhjemsridtet, ett motorsykel løp fra hovedstaden Kristiania til Trondhjem og retur, må vi prøve å sette oss selv tilbake i tid til 1919.

1'ste verdenskrig er akkurat slutt og bensin har igjen begynt å bli tilgjengelig for de få som har muligheten for å eie sitt eget motoriserte fremkomstmiddel. I 1919 var dette fremdeles forbeholdt en beskjeden del av den Norske befolkning, det totale antall motoriserte kjøretøy var på ca 6000stk, fordelt på landets snart 3 millioner innbyggere. NMK - Norsk Motorcycle-Klubb ble som kjent startet en beleven aften på Parkcaféen den 7. Juli i 1916, der formålet blant de fremmøtte var å danne en forening som kunne ivareta motorcyclistens interesser og mellom annet endre det norske folks oppfatning av at motorcyklen utelukkende var ett larmet apparat konstruert for å skremme deres hester.

Allerede fra dag 1 var ett av hovedformålene til klubben å arrangere motorcykelridt, noe som i de første år utelukkende ble holdt som regularitets ridt på offentlig landevei. Pga grunn av den tidligere omtalte verdenskrig ble det lite kjøring og ingen løp i de mørke årene

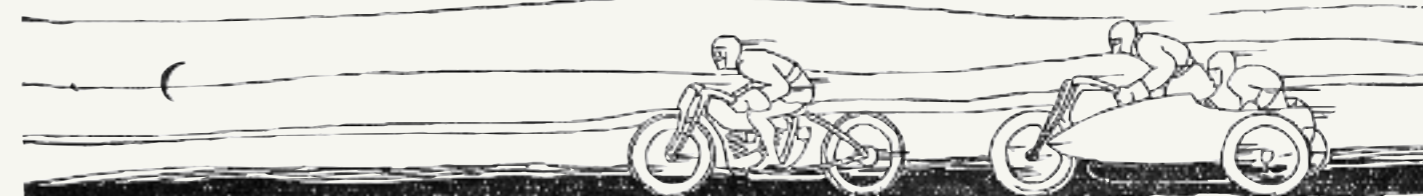
Ett utsnitt av bildet fra starten, fra høyre mot venstre; A-1616 en henderson model Z (motor nr. 2z3830) tilhørende Arne Fladager Kr.a, A-1996 Harley Davidson og fører Andreas Bjørnstad Kr.a, E-832 Harley Davidson Robert Nilsen fra Gjøvik, A-1947 Excelsior G.S Børrebekk fra Gjøvik, E-984 Harley Davidson fører ukjent, C-469 Erik Gotaas fra Lillestrøm, A-?22 Harley Davidson fører ukjent, A-3176 Reading Standard macke Nicolaysen Kr.a, A-1986 Reading Standard Oscar Wiger, deretter skimtes Theilmann Ibsen med kjørebrikk, E-690 ukjent fører, C-192 ukjent fører og tilslutt Paul Pedersens cycle car med kalesjen oppe.

under krigen, dette primært pga mangelen på drivstoff. Men så snart den store krig var slutt ville klubben arrangere ett løp som ingen hadde sett maken til her hjemme, ett løp som skulle gi dem stor publisitet i samtidig media. Hva kunne være mere spektakulært enn ett løp fra hovedstaden over fjellheimen til Trondhjem og retur, en motorcykel tur som dengang var like eventyrlig som det i dag ville være å krysse den mongolske ørken.

Løpets rute var utarbeidet av NMK's ridtmester Chr. Fougner og hans medhjelpere, og var på hele 1179,7 kilometer. Det er her viktig å ta i betraktning at lite eller ingen motorisert ferdsl krysset distansen over fjellet mellom Kristiania og Trondhjem, veiene var knapt nok egnet for motoriserte kjøretøy og tilgjengelighet av bensin var det langt i mellom. Veier i Norge på denne tiden besto fremdeles for det meste av to enkle hjulspor med pukk fra det som var den tidens normale trafikk,

nemlig kjerrer med jernbeslåtte hjul som ble trukket av hest. Ved nedbør endret disse to enkle hjulspor seg til grøfter av bunnløs gjørme, noe som for såvidt ikke spilte stor rolle for de høye tynne kjerrehjulene, værre var det for en motorsykel eller bil å komme frem med dette føret.

Når NMK gikk ut i avisene og annonserte at de siste helgen i August skulle arrangere Trondhjemsridtet ble dette motatt med stor interesse, noe

Det store motorcykleløb Imorgen.

Turen går gjennom Osterdalen over Røros til Trondhjem, derfra over Dovre og Gjøvik tilbake til Kristiania. En tur paa ca. 120 mil. Det største motorcykleløb hittil i Norge.

Norsk motorcykleløb var hovedstad for Trondhjemsridet.

Den imorgens betydelig størst tur i Norge. N. M. K. har stiftet motorcykleklubben i Trondhjem og Gjøvik. Vi vil til og med se til at alle som vil kjøre på motorcykel skal ha tilstrekkelig opplæring og utrustning. Det kommer senere, til at bli et særskilt internt og mesterskap, det første, som skal se bort til i løpet.

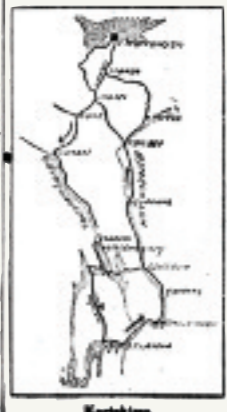
— Hvor mange deltagere er det?

— Ja, 25 — 30 deltakere og 4 med sidevogn. Det er mange vilde deltagere, som kan se ut å ha det veldig godt. Det første som skal se bort til i løpet.

— Hvor mange deltagere er det?

— Ja, 25 — 30 deltakere og 4 med sidevogn. Det er mange vilde deltagere, som kan se ut å ha det veldig godt. Det første som skal se bort til i løpet.

Man kommer til at kjøre det og det. Deltagerne har brukt på utrustning, som de selv har kjøpt. For et deltagere skal ha med seg en motorcykel og en sidevogn, som skal ha tilstrekkelig utrustning. Ved alle deltagere er det spesielle utrustninger. For eksempel, som de skal ha med seg en motorcykel og en sidevogn, som skal ha tilstrekkelig utrustning. Ved alle deltagere er det spesielle utrustninger. For eksempel, som de skal ha med seg en motorcykel og en sidevogn, som skal ha tilstrekkelig utrustning.

kontroll, og tilslutt Kristiania med målgang på festningsplassen.

Motorcykelklubben hadde satt opp skilter og veivisere enkelte steder langs ruten, og sågar lyskastere i noen kryss for at deltagere lettere skulle finne veien om natten. Ved spesielt farlige veikryss var det satt ut vakter for å forhindre ulykker.

lignende utholdenhets løp hadde man aldri sett herhjemme tidligere. Start skulle skje fra Festningsplassen i hovedstaden Fredag ettermiddag kl 18.00, det var lagt opp til kjøring både natt og dag for å klare de på forhånd utarbeidede ideal tider mellom kontrollpostene. Hastigheten gjennom hele riddet var estimert til ca 33 kilometer i timen, dette på bakgrunn av at rittmester Fougner hadde kjørt hele ruten en gang tidligere for å finne den ideelle løypen. Ruten Fougner hadde kommet frem til skulle gå fra Kristiania over Kongsvinger til Elverum som var første etappe stasjon under kontroll av Hr. Printz. Derfra gikk ferden videre langs Glommen til Koppang og Tønset som var etappe-stasjon to, kontrollant her var Ingeniør Larsen. Igjen videre på siste etappe mot nord fra Røros til Trondhjem der Ingeniør Lindros var kontrollant.

Returen fra Trondhjem til Kristiania skulle gå langs følgende rute; om Orkdalen til Dombaas som var fjerde etappe-stasjon under kontroll av Ingeniør Hjortnes, videre til femte etappe stasjon Gjøvik der verksmester Haugom hadde

Etappestasjonene skulle i tillegg til å holde kontroll med idealtider etc. besørge deltagere med varm mat og drikke for legemet, og benisn og olje for deres maskiner. Det var også mulighet for den enkelte fører å ta seg en hvil, dog ikke over 6 timer.

NMK hadde en egen riddet komite med ansvaret for løpet, denne bestod av de herrer Fougner, Sverre Strand som også var NMK's formand, Haugom, og Alfred Meistrup. I tillegg hadde herrene Strand og Fougner roller som dommere sammen med Chr. Wisbech. Fredrik Elster var ansvarlig for starten på festningsplassen, og NMK's Ragnvald Gundersen og Hr. Sanne hadde roller som tidsobservatører.

Foran deltagere står fra venstre; Rittmester Chr. Fougner, Ragnvald

Gundersen som her har ansvaret for å kontrollere de ulike motorsyklers tekniske beskaffenhet, Halfdan Sanne og Fredrik Elster med ansvar for start av deltagere. Til høyre står Sverre Strand, NMK's formand.

Tilbake til festningsplassen fredag ettermiddag. 5-600 publikummere er på plassen for å beskue en gruppe på 21 modige menn som har møtt frem med sine motorsykler. Av disse 21 er det 17 solo maskiner, tre sidevogns ekvipasjer og en motorsykkel bil. Været var ikke på arrangørenes side, det høljet ned og telefoner ut til etappe-stasjonene kunne fortelle at så var tilfelle også der. Rittmester Fougner holder ett kort foredrag for alle fremmøtte førere i det Militære Samfunds lokaler om hva den enkelte kan forvente av løpet og hvordan ruten er lagt opp, spesielt trakk han frem det forventede «grønnsåpe føre».

Som følge av den dystre utsikten til ett uendelig gjørmehav kunne man konstantere at allerede før start hadde 7 av de påmeldte kommet på bedre tanker og trukket seg fra deltagelse. Når de gjenværende deltagere hadde fått sine motorsykler teknisk kontrollert av Ragnvald Gundersen forlot de festningsplassen med 3 minutters mellomrom, de var nå en gruppe på 13 solo motorsykler og den ene omtalte sykkel bilen av ukjent opphav. Førts ut av festningsplassen var Robert Nilsen fra Gjøvik, deretter Andreas Bjørnstad

NORSK MOTORCYCLE-KLUB TRONDHJEMSRIDTET

Start fra festningsplassen kl. 8
fredag ettermiddag.

Interesserte har anledning til at
overvære starten fredag og ind-
komsten søndag mot entré á 1 kr.

Medlemmer har gratis adgang mot
tillatning av medlemskort.

Deltagere anmodes om at møte op
kl. 5 til etterrett av maskinene m. m.

Styret.

De modige mænd og deres maskiner, dette bildet ble benyttet av flere aviser i deres reportasjer.

Ytterst i bildet. I.L Vister på sin Indian, deretter E-328 en Harley Davidson 1918 tilhørende Elektrisk Byrå på Gjøvik her kjørt av Robert Nilsen.

At det var krevende forhold utenfor hovedstadens brolagte veier kom snart for en dag. Allerede før Kongsvinger hadde ytterligere 7 førere gitt opp.

Motorcykkellebet.

Theilman-Ibsen og Mache Nicolaysen kom idagmorges. — Gotaas nr. 1. Theilman-Ibsen nr. 5.

De trofaste øjale, som ventede paa Fæstningspladsen udover natten, fik lidet udbytte af det. De to sidste ryttere kom nemlig først tilbage idagmorges, Theilman-Ibsen kl. 7.15 og Nicolaysen 9.40. Lyset slog klik for begge to inat oppe paa Hadeland.

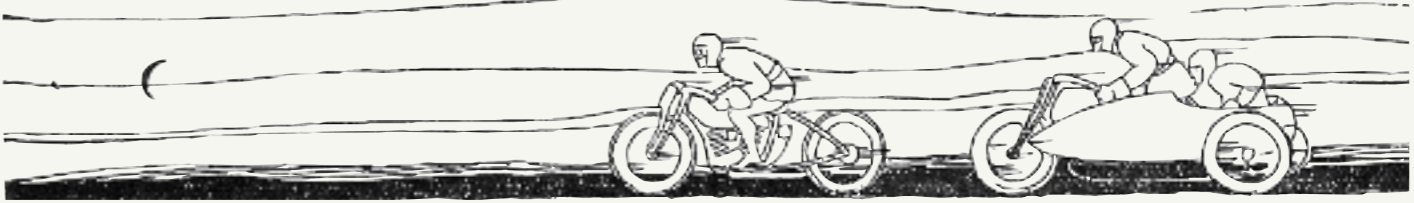
Kr.a, Konrad Ott Kr.a, Arne Findager Kr.a, J.L Vister fra Askim, Ragnvald Waagard fra Bagnadalen, Macke Nicolaysen Kr.a, Erik Gotaas fra Lillestrøm, G.S Borrebekk fra Gjøvik, Alf Haugen fra Askim, Theilman-Ibsen

fra Danmark, Oscar Wiger Kr.a, Lauritz Larsen Kr.a og Reidar Holmen fra Sandviken. Paul Pedersen fra Gjøvik startet i egen klasse med sin cyclecar.

At det var krevende forhold utenfor hovedstadens brolagte veier kom snart for en dag. Allerede før Kongsvinger hadde ytterligere 7 førere gitt opp, enten pga omkull kjørsel grunnet de «bløte og slibrige» veier, eller tekniske utfordringer med motorcyklene. Blant disse 7 var også sykkel bilen som mildt sagt må ha hatt det strabasjøsøst da denne ikke kunne benytte kun det ene hjulsporet. De gjennværende 7 ryttere klarte alle å forsere resten av ruten helt frem til Trondhjem. Ankomst og etappe avslutning var lagt foran erverdige Britannia hotel hvor det var møtt frem en stor mengde publikum for å bivåne den spektakulære hendelsen.

Den første som kom inn på plassen foran hotel Britannia Lørdag ettermiddag var Andreas Bjørnstad på sin Harley Davidson, han var fremme kl. 16.36. Deretter Oscar Wiger på Reading Standard, Erik Gotaas på Excelsior, Lauritz Larsen (det har ikke lyktes å kartlegge hvilket merke Larsen kjørte), Macke Nicolaysen Reading Standard, I.L Vister på Indian og sist men ikke minst Dansken Theilmann-Ibsen med sin lille BSA på kun 4 & 1/2 hestekraft som kom frem 20.44 om kvelden, en formidabel prestasjon av sistnevnte. Kan forøvrig være verdt å nevne at gode Theilman-Ibsen hadde tilbragt hele 14 dager i Norge forut for løpet for å venne seg til de norske veier og forhold.

Vi kan vel knapt forestille oss hvor møre disse 7 modige menn var når de stiger av sine jernhester, og hvor godt det må

Ved middagstid mandag hadde dommerne premie-listen klar. Det viste seg at Erik Gotaas trakk det lengste strå og vant den første aksjen i den flotte NMK vandrepokal for Trondhjemsridet.

Ytterligere ett utsnitt, her er det Theilmann-Ibsen som smiler til fotografen fra midt i bildet, BSA logoen skimtes på tanken til hans maskin. Erik Gotaas ytterst til høyre ser fokusert ut.

Dette skyldes at en stor del av hovedstadens skuelystne heller har tatt turen ut til Kjeller hvor en Mr. Foulder skal foreta flere annonserte fallskjerm hopp. Øyensynlig er sjansen for full valuta for kronen det kostet å bivåne begge arrangementers avslutning størst på Kjeller.

Førstemann inn på festningsplassen er Oscar Wiger kl «20.40.38» om aftenen, deretter Erik Gotaas hakk i hæl rett bak. Erik er som vi må huske på fremdeles kun 19 år, og langt mindre rutinert enn sine konkurrenter. Kl. 21.55 ankommer Bjørnstad, og ved midnatt ankommer Vister med sin Indian, han hadde i utgangspunktet kjørt sammen med Bjørnstad til Grua, men like deretter hadde forgasseren sprukket på Indianeren og han hadde måttet reparere denne i

Vinderen.

Erik Gotaas, som vil se Gotaas på Lillestrøm, var 19 år gammel. Han ble medlem av NMK i 1919, og var med på å starte det første motorcykelklubben i Norge. Han var også med på å starte det første motorcykelklubben i Norge. Han var også med på å starte det første motorcykelklubben i Norge.

ha vært med en strekk i Brittania myke senger, derfor enda mere imponerende at dansken allerede tar fatt på returen mot hovedstaden mindre enn fire timer senere, nemlig fem minutter

over midnatt. De andre seks koster på seg noe mere søvn, Bjørnstad tar avsted 07.30, etterfulgt av Wiger og Larsen 07.38, Gotaas 07.40, Vister 08.39 og tilslutt Macke Nicolaysen 08.44. Stakkars Larsen sovnet mens han kjørte ved Svorkmo, og av ukjente årsaker førte dette til at han fikk blåst av cylindertoppen, noe som ikke lot seg reparere, og det er nå kun 6 motorsyklar igjen i det første Trondhjemsridet.

Søndag ettermiddag på festningsplassen i Kristiania, endel mennesker er møtt frem for å ta i mot motorsyklar heltene, men desverre langt færre enn forventet og færre enn ved starten.

mørket vha hesjestrå funnet på ett tilliggende jorde. En telefon fra Gjøvik kunne fortelle at de to siste, Macke Nicolaysen og dansken Theilmann-Ibsen hadde forlatt stedet sammen, den siste uten kjøreløys da dette hadde gått i stykker.

Søndagens ankomne mottas som helter, og får allerede ved dommerbordet sin første skarpe, deretter er det avsted til «Engbregt» Cafe hvor troppene samles med klubbmedlemmer og familie for flere skarpe, mat og muligheten for å fortelle sine beretninger fra løpet. Alle kan de fortelle de utroligste historier om rundvelt, besvimelser og tekniske problemer.

Løpets vinner, Erik Gotaas fra Lillestrøm med sin Excelsior.

En påstår sågar at han fikk en real en dose acetylen gass etter en rundvelt, det hadde gått hull på gass tanken og han kom til seg selv med nesen rett over lekkasjen.

Publikum hadde forlengts forlatt «scenen» og selv de offisielle tidsobservatører og dommere hadde fått seg noen timers søvn idet Theilmann-Ibsen ankom festningsplassen Mandag morgen 08.15 og Nicolaysen noe senere 09.40. De hadde måttet tilbringe en del av natten på Hadeland, også Macke's kjøreløys hadde fått samme skjebne som danskens, en bagatell som kostet rytterne mange hundre poeng i sammendraget.

Allerede Mandags aften kl. 20.00 var det lagt opp til premie utdeling for deltagerne i Handelstandens hus, og slik det så ut Søndag aften lå både Wiger og Gotaas ann til å få første premien da de begge hadde brukt 44 timer, ideal tiden

aksjen i den flotte NMK vandrepokal for Trondhjemsridet, han hadde klart hele distansen på 398 poeng. Han fikk også en flott pokal donert av Henderson agenturet. Det er verdt å nevne at hardhausen Erik like etter målgang Søndag aften salte opp Excelsioren igjen og kjørte med pasasjer bakpå de 2 1/2 mil til hjemmet på Lillestrøm. Mandag returnerte han igjen tilbake til hovedstaden, nå til premieutdelingen som sammenfalt med hans 20 års fødselsdag den samme dag, noe som ble bemerket med store ovasjoner fra de fremmøtte. Desverre skulle ikke Erik Gotaas få oppleve muligheten til flere aksjer i Trondhjemsridets vandrepokal, men det er en annen historie.

Av andre premieringer kan nevnes: Oscar Wiger som fikk pokal for andre plass i ridet med 403 poeng, og en egen premie fra Firestone da han kjørte med deres dekk, Andreas Bjørnstad 3

var 42 timer. Som nummer 2 i premierekken lå Bjørnstad best ann, her er det verdt å nevne at han forspilte sin egen sjanse til å vinne løpet ved flere ganger og hjelpe de andre deltagerne med deres tekniske utfordringer underveis i løpet, noe han forøvrig fikk svært rosende omtale for under sammenkomsten i Handelens hus, der hans kameratslige og reelle oppreden ble fremhevet.

Ved middagstid mandag hadde dommerne premie-listen klar. Det viste seg at Erik Gotaas trakk det lengste strå og vant den første

plass med 465 poeng, Vister 4 plass med sine 858 poeng, 5 plassen gikk til Theilmann-Ibsen med 1035 poeng og til sist Macke Nicolaysen med 1158 poeng. Premiene ble delt ut av NMK's formann Ing. Sverre Strand, som også i en tale til de fremmøtte uttalte stor tilfredshet med løpets prestasjoner, den gode kameratslige ånd motorsyklstens mellom og det faktum at løpet ikke hadde noen alvorlige ulykker underveis.

Konklusjonen etter det første Trondhjemsridet:

«NMK som klubb er ikke gammel av år (3 år), men det viser seg at farten er upåklagelig og at iveren og arbeidsomheten blant medlemmene er stor, fra formannen og ned til det enkelte medlemmer».

Undertegnede kjørte selv Trondhjemsridet i 2014 med min 1927 Henderson De-Luxe, en opplevelse som helt klart føyer seg inn i rekken på en klar første plass i veteran løps sammenheng, snart er det 2019 og 100 års jubileum! Sverre Gerber, sveger@online.no <http://www.veteran-mc.com>

KILDEmateriale fra: Nasjonal bibl. Arkiv, NMK's jubileumsskriv samt avisarkiv; Dagbladet, Aftenposten, Adresseavisen, Norsk Motorblad, Norsk Idrettsblad & Sport, Nordenfjeldske tidende, Tidens Tegn, Morgenbladet og Nationen.

TAKK FOR GOD HJELP TIL: Bjørn Andre Johansen, Bue David Andersen samt innspill fra Kim Jarre.

